

Polisi Gofal Personol Ysgol Gyfun Glantaf

Adolygwyd Hydref 2023

1) Egwyddorion

- 1.1 Bydd y Corff Llywodraethol yn gweithredu yn unol ag Adran 175 o Ddeddf Addysg 2002 a chanllawiau'r Llywodraeth 'Diogelu Plant a Recriwtio Mwy Diogel mewn Addysg' (2006) i ddiogelu a hyrwyddo lles disgyblion yn yr ysgol hon.
- 1.2 Mae'r ysgol hon yn cymryd ei chyfrifoldeb i ddiogelu a hyrwyddo lles y plant a'r bobl ifanc yn ei gofal o ddifrif. Mae diwallu anghenion gofal personol disgybl yn un agwedd ar ddiogelu.
- 1.3 Mae'r Corff Llywodraethol yn cydnabod ei ddyletswyddau a'i gyfrifoldebau mewn perthynas â Deddf Cydraddoldeb 2010 sy'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw ddisgybl â nam sy'n effeithio ar ei allu i gyflawni gweithgareddau o ddydd i ddydd beidio â dioddef gwahaniaethu.
- 1.4 Dylid darllen y polisi gofal personol hwn ar y cyd â pholisïau'r ysgol fel y nodir isod (neu a enwir yn yr un modd):
 - polisi diogelu a gweithdrefnau amddiffyn plant
 - cod ymddygiad staff a chanllawiau ar arferion gweithio mwy diogel
 - polisi a gweithdrefnau iechyd a diogelwch
 - Polisi Anghenion Dysgu Ychwanegol
- 1.5 Mae'r Corff Llywodraethol wedi ymrwymo i sicrhau bod yr holl staff sy'n gyfrifol am ofal personol disgyblion yn cyflawni eu dyletswyddau mewn modd

proffesiynol bob amser. Cydnabyddir bod yr oedolion hyn mewn sefyllfa o ymddiriedaeth fawr.

- 1.6 Rydym yn cydnabod bod angen trin pob disgybl, beth bynnag fo'i oedran, rhyw, anabledd, crefydd, ethnigrwydd neu gyfeiriadedd rhywiol gyda pharch ac urddas pan roddir gofal personol. Mae lles y plentyn yn hollbwysig a dylai ei brofiad/phrofiad o ofal personol a phersonol fod yn un cadarnhaol. Mae'n hanfodol bod pob disgybl yn cael ei drin fel unigolyn a bod gofal yn cael ei roi yn dyner ac yn sensitif: ni ddylid rhoi sylw i unrhyw ddisgybl mewn modd sy'n achosi trallod neu boen.
- 1.7 Bydd staff yn gweithio mewn partneriaeth agos â rhieni/gofalwyr a gweithwyr proffesiynol eraill i rannu gwybodaeth a darparu parhad gofal.
- 1.8 Os oes gan ddisgyblion â chyflyrau iechyd cymhleth a/neu hirdymor gynllun gofal iechyd yn ei le, dylai'r cynllun, lle bo'n berthnasol, ystyried yr egwyddorion a'r canllawiau arfer gorau yn y polisi gofal personol hwn.
- 1.9 Rhaid rhoi'r dewis i aelodau staff a ydynt yn barod i ddarparu gofal personol i ddisgyblion.
- 1.10 Rhaid rhoi hyfforddiant priodol i bob aelod o staff sy'n ymgymryd â gofal personol.
- 1.11 Mae'r Polisi Gofal Personol hwn wedi'i ddatblygu i ddiogelu plant a staff. Mae'n berthnasol i bawb sy'n ymwneud â gofal personol plant.

2) Egwyddorion gofal personol sy'n canolbwyntio ar y plentyn

Dyma'r egwyddorion sylfaenol y mae'r Polisi a'r Canllawiau yn seiliedig arnynt:

- Mae gan bob plentyn yr hawl i fod yn ddiogel.
- Mae gan bob plentyn yr hawl i breifatrwydd personol.
- Mae gan bob plentyn yr hawl i gael ei werthfawrogi fel unigolyn.
- Mae gan bob plentyn yr hawl i gael ei drin ag urddas a pharch.
- Mae gan bob plentyn yr hawl i gael ei gynnwys ac i ymgynghori ag ef yn ei ofal agos ei hun hyd eithaf ei allu.
- Mae gan bob plentyn yr hawl i fynegi ei farn am ei ofal personol ei hun ac i farn o'r fath gael ei hystyried.
- Mae gan bob plentyn yr hawl i gael lefelau gofal personol sydd mor gyson â phosibl.

3) Diffiniad

- 3.1 Gellir diffinio gofal personol fel unrhyw ofal sy'n ymwneud ag ymolchi, cyffwrdd neu gyflawni gweithdrefn i fannau personol agos y mae'r rhan fwyaf o bobl fel arfer yn eu cyflawni eu hunain ond nad yw rhai disgyblion yn gallu gwneud hynny oherwydd eu hoedran ifanc, anawsterau corfforol neu anghenion arbennig eraill. Mae enghreifftiau'n cynnwys gofal sy'n gysylltiedig ag ymataliaeth a rheoli mislif yn ogystal â thasgau mwy cyffredin fel cymorth i ymolchi, mynd i'r toiled neu wisgo.

3.2 Mae hefyd yn cynnwys goruchwyllo disgyblion sy'n ymwneud â hunanofal personol.

4) Arfer Gorau

- 4.1 Bydd asesiad risg yn cael ei gynnal ar y cyd gan staff a rhieni/gofalwyr lle mae'n bosibl y bydd angen cymorth gofal personol ar ddisgyblion.
- 4.2 Os bydd yr asesiad risg yn dangos bod angen gofal personol gan staff, bydd Cynllun Gofal Unigol yn cael ei ystyried.
- 4.3 Mae gan ddisgyblion sydd angen cymorth rheolaidd gyda gofal personol Gynlluniau Addysg Unigol (CAU), cynlluniau gofal iechyd neu gynlluniau gofal personol y cytunwyd arnynt gan staff, rhieni/gofalwyr ac unrhyw weithwyr proffesiynol eraill sy'n ymwneud yn weithredol, megis nyrsys ysgol neu ffisiotherapyddion. Yn ddelfrydol, dylid cytuno ar y cynllun mewn cyfarfod lle dylai'r holl staff allweddol a'r disgybl fod yn bresennol hefyd lle bynnag y bo'n bosibl/briodol. Dylid ystyried unrhyw bryderon hanesyddol (fel cam-drin yn y gorffennol). Dylid adolygu'r cynllun yn ôl yr angen, ond o leiaf yn flynyddol, ac ar unrhyw adeg o newid mewn amgylchiadau, e.e. ar gyfer teithiau preswyl neu newidiadau staff (lle mae'r aelod o staff dan sylw yn darparu gofal personol). Dylent hefyd ystyried gweithdrefnau ar gyfer ymweliadau addysgol/teithiau dydd.
- 4.4 Lle bo'n berthnasol, mae'n arfer da cytuno â'r disgybl a'r rhieni/gofalwyr ar derminoleg briodol ar gyfer rhannau preifat o'r corff a swyddogaethau a dylid nodi hyn yn y cynllun.
- 4.5 Lle nad oes cynllun gofal neu CAU yn ei le, bydd rhieni/gofalwyr yn cael gwybod yr un diwrnod os oes angen cymorth ar eu plentyn i ddiwallu anghenion gofal personol (e.e. wedi cael 'damwain' a'i fod yn wlyb neu wedi baeddu ei hun). Argymhellir bod gwybodaeth am ofal personol yn cael ei thrin yn gyfrinachol a'i chyfleu yn bersonol dros y ffôn neu drwy lythyr wedi'i selio, nid drwy'r dyddiadur cartref/ysgol.
- 4.6 Mewn perthynas â chadw cofnodion, dylid cadw cofnod ysgrifenedig mewn fformat y cytunir arno gan y rhieni a'r staff bob tro y caiff plentyn weithdrefn feddygol ymyrrol, e.e. cymorth gyda defnyddio cathetr (gweler y canllawiau aml-asiantaeth a grybwyllwyd uchod ar gyfer rheoli cyflyrau iechyd hirdymor i blant a phobl ifanc).

- 4.7 Dylid cadw cofnodion cywir hefyd pan fo plentyn angen cymorth gyda gofal personol; gall y rhain fod yn gryno ond dylent gynnwys o leiaf y dyddiad llawn, yr amseroedd ac unrhyw sylwadau megis newidiadau yn ymddygiad y plentyn. Dylai fod yn glir pwy oedd yn bresennol ym mhob achos.
- 4.8 Bydd y cofnodion hyn yn cael eu cadw yn ffeil y plentyn a byddant ar gael i rieni/gofalwyr ar gais.
- 4.9 Bydd pob disgybl yn cael ei gefnogi i gyflawni'r lefel uchaf o ymreolaeth ag sy'n bosibl o ystyried eu hoed a'u gallu. Bydd staff yn annog pob disgybl unigol i wneud cymaint drosto'i hun â phosibl.
- 4.10 Mae staff sy'n darparu gofal personol yn cael eu hyfforddi mewn gofal personol (ee hyfforddiant iechyd a diogelwch mewn codi a chario) yn unol ag anghenion y disgybl. Dylai staff fod yn gwbl ymwybodol o arfer gorau o ran rheoli heintiau, gan gynnwys y gofyniad i wisgo menig a ffedogau tafladwy lle bo'n briodol.
- 4.11 Bydd staff yn cael eu cefnogi i addasu eu hymarfer mewn perthynas ag anghenion disgyblion unigol gan gymryd i ystyriaeth newidiadau datblygiadol fel dyfodiad glasoed a mislif.
- 4.12 Rhaid cyfathrebu'n ofalus gyda phob disgybl sydd angen cymorth gyda gofal personol yn unol â'r dull cyfathrebu sydd orau ganddynt (llafar, symbolaidd, ac ati) i drafod ei anghenion a'i ddewisiadau. Os yw'r disgybl o oedran a lefel briodol o ddealltwriaeth, dylid ceisio caniatâd cyn dechrau gweithdrefn personol.
- 4.13 Dylai staff sy'n darparu gofal personol siarad â'r disgybl yn bersonol wrth ei enw, egluro beth mae'n ei wneud a chyfathrebu â phob plentyn mewn ffordd sy'n adlewyrchu eu hoedran.
- 4.14 Perchir hawl pob plentyn i breifatrwydd a gwyleidd-dra. Rhoddir ystyriaeth ofalus i sefyllfa pob disgybl er mwyn penderfynu pwy a faint o ofalwyr y gallai fod angen iddynt fod yn bresennol pan fo angen cymorth gyda gofal personol. Mae cyngor AAA yn awgrymu bod lleihau nifer y staff dan sylw yn helpu i ddiogelu preifatrwydd ac urddas y plentyn. Lle bynnag y bo modd, dylid ceisio dymuniadau a theimladau'r disgybl a'u hystyried.
- 4.15 Dylai aelod unigol o staff hysbysu oedolyn priodol arall pan fydd yn mynd ar ei ben ei hun i gynorthwyo disgybl gyda gofal personol.

- 4.16 Dylid ystyried safbwyntiau crefyddol, credoau a gwerthoedd diwylliannol plant a'u teuluoedd, yn enwedig gan y gallent effeithio ar rai arferion neu bennu rhyw y gofalwr.
- 4.17 Er bod arferion gweithio mwy diogel yn bwysig, megis mewn perthynas â staff sy'n gofalu am ddisgybl o'r un rhyw, mae ymchwil sy'n awgrymu y gallai fod cyfleoedd i blant a phobl ifanc yn cael eu colli oherwydd gorbryder ynghylch ffactorau risg; yn ddelfrydol, dylai pob disgybl gael dewis o ran yr aelod o staff. Efallai hefyd y bydd adegau pan fydd gan yr aelod o staff reswm da dros beidio â gweithio ar ei ben ei hun gyda disgybl. Mae'n bwysig bod y broses yn dryloyw fel y gellir parchu'r holl faterion a nodir uchod; gellir cyflawni hyn orau trwy gyfarfod â'r holl bartïon, fel y disgrifir uchod, i gytuno pa gamau a gymerir, ble a chan bwy.
- 4.18 Dylai oedolion sy'n cynorthwyo disgyblion â gofal personol fod yn gyflogedig yn yr ysgol, nid yn fyfyrwyr nac yn wirfoddolwyr, ac felly dylent gael yr ystod arferol o wiriadau recriwtio mwy diogel, gan gynnwys gwiriadau CRB manylach.
- 4.19 Dylai pob aelod o staff fod yn ymwybodol o bolisi cyfrinachedd yr ysgol. Bydd gwybodaeth sensitif yn cael ei rhannu gyda'r rhai sydd angen gwybod yn unig.
- 4.20 Dylid cadw at ganllawiau lechyd a Diogelwch ynglŷn â chynnyrch gwastraff, ac os oes angen, dylid cael cyngor gan Adran Caffael CSC ynghylch gwaredu symiau mawr o wastraff neu unrhyw swm o gynnyrch sy'n dod o dan y pennawd gwastraff clinigol.
- 4.21 Ni fydd unrhyw aelod o staff yn cario ffôn symudol, camera neu ddyfais debyg wrth ddarparu gofal personol.

5) Amddiffyn Plant

- 5.1 Mae Llywodraethwyr a staff yr ysgol hon yn cydnabod bod disgyblion ag anghenion arbennig ac anabl yn arbennig o agored i bob math o gamdriniaeth.
- 5.2 Cedwir at weithdrefnau amddiffyn plant yr ysgol.
- 5.3 O safbwynt amddiffyn plant, cydnabyddir bod gofal personol yn cynnwys risgiau i blant ac oedolion gan y gallai olygu bod staff yn cyffwrdd â rhannau preifat o

gorff disgybl. Yn yr ysgol hon bydd arfer gorau'n cael ei hybu a bydd pob oedolyn (gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â gofal personol ac eraill yn y cyffiniau) yn cael eu hannog i fod yn wylidwrus bob amser, i geisio cyngor lle bo'n berthnasol ac i ystyried arferion gweithio mwy diogel.

- 5.4 Lle bo'n briodol, bydd disgyblion yn cael eu haddysgu sgiliau diogelwch personol sy'n cyfateb yn ofalus i lefel eu datblygiad a'u dealltwriaeth.
- 5.5 Os oes gan aelod o staff unrhyw bryderon am newidiadau corfforol yng nghyflwyniad disgybl, e.e. marciau anesboniadwy, cleisiau, ac ati bydd ef/hi yn hysbysu'r Uwch Berson Dynodedig ar gyfer Amddiffyn Plant neu'r Pennaeth ar unwaith am bryderon. Cwblheir cofnod ysgrifenedig clir o'r pryder a chyfeirir at y Gwasanaethau Plant, Gofal Cymdeithasol os yn briodol, yn unol â gweithdrefnau amddiffyn plant yr ysgol. Gofynnir i rieni/gofalwyr am eu caniatâd neu fe'u hysbysir bod angen atgyfeiriad cyn iddo gael ei wneud ond dim ond pan na fydd trafodaeth o'r fath a cheisio cytundeb yn rhoi'r plentyn mewn mwy o berygl o ddioddef niwed sylweddol y dylid gwneud hyn.
- 5.6 Os bydd disgybl yn mynd yn anarferol o drallodus neu'n anhapus iawn ynghylch cael gofal gan aelod penodol o staff, dylid hysbysu'r athro dosbarth neu'r Pennaeth am hyn. Ymchwilir i'r mater ar lefel briodol (y Pennaeth fel arfer) a chofnodir y canlyniadau. Cysylltir â rhieni/gofalwyr cyn gynted â phosibl er mwyn dod i benderfyniad. Bydd amserlenni staffio yn cael eu newid nes bod y mater(ion) wedi'u datrys fel bod anghenion y plentyn yn parhau i fod yn hollbwysig. Cymerir cyngor pellach gan asiantaethau allanol os bydd angen.
- 5.7 Os bydd disgybl, neu unrhyw berson arall, yn gwneud honiad yn erbyn oedolyn sy'n gweithio yn yr ysgol, dylid rhoi gwybod i'r Pennaeth (neu i Gadeirydd y Llywodraethwyr os yw'r pryder yn ymwneud â'r Pennaeth) a fydd yn ymgynghori â Swyddog Dynodedig yr Awdurdod Lleol. yn unol â pholisi'r ysgol: Delio â Honiadau o Gam-drin yn erbyn Aelodau o Staff a Gwirfoddolwyr. Ni ddylid ei drafod ag unrhyw aelod arall o staff na'r aelod o staff y mae'r honiad yn ymwneud ag ef.
- 5.8 Yn yr un modd, bydd unrhyw oedolyn sydd â phryderon am ymddygiad cydweithiwr yn yr ysgol neu am unrhyw arfer amhriodol yn adrodd hyn i'r Pennaeth neu i Gadeirydd y Llywodraethwyr, yn unol â'r gweithdrefnau amddiffyn plant a'r polisi 'chwythu'r chwiban'.

6) Ffisiotherapi

- 6.1 Dylai ffisiotherapydd hyfforddedig wneud hyn ar gyfer disgyblion sydd angen ffisiotherapi tra yn yr ysgol. Os cytunir yn y CAU neu'r cynllun gofal y dylai aelod o staff yr ysgol ymgymryd â rhan o'r drefn ffisiotherapi (fel cynorthwyo plant ag ymarferion), yna rhaid i'r ffisiotherapydd ddangos y dechneg ofynnol yn bersonol, rhoi arweiniad ysgrifenedig a'i ddiweddarau. yn rheolaidd. Dylai'r ffisiotherapydd arsylwi'r aelod o staff yn defnyddio'r dechneg.
- 6.2 Ni ddylai staff yr ysgol ddyfeisio a chynnal eu hymarferion neu raglenni ffisiotherapi eu hunain o dan unrhyw amgylchiadau.
- 6.3 Dylid rhoi gwybod i'r ffisiotherapydd am unrhyw bryderon am y drefn neu unrhyw fethiant yn yr offer.

7) Gweithdrefnau Meddygol

- 7.1 Efallai y bydd angen cymorth ar ddisgyblion anabl gyda gweithdrefnau meddygol ymledol neu anfewnwthiol megis rhoi meddyginiaeth rhefrol, rheoli cathetrau neu fagiau colostomi. Bydd y gweithdrefnau hyn yn cael eu trafod gyda rhieni/gofalwyr, wedi'u dogfennu yn y cynllun gofal iechyd neu'r CAU a dim ond staff sydd wedi'u hyfforddi i wneud hynny fydd yn eu cyflawni.
- 7.2 Mae'n arbennig o bwysig bod y staff hyn yn dilyn canllawiau rheoli heintiau priodol a sicrhau bod unrhyw eitemau meddygol yn cael eu gwaredu'n gywir.
- 7.3 Dylai unrhyw aelod o staff sy'n rhoi cymorth cyntaf gael hyfforddiant priodol yn unol â chanllawiau'r ALI. Os oes angen archwiliad o blentyn mewn sefyllfa cymorth brys, fe'ch cynghorir i gael oedolyn arall yn bresennol, gan roi sylw dyledus i breifatrwydd ac urddas y plentyn.

8) Tylino

- 8.1 Mae tylino'n cael ei ddefnyddio'n gyffredin bellach gyda disgyblion sydd ag anghenion cymhleth a/neu anghenion meddygol er mwyn datblygu ymwybyddiaeth synhwyrdd, goddefgarwch i gyffwrdd ac fel modd o ymlacio.
- 8.2 Argymhellir bod tylino staff yr ysgol yn cael ei gyfyngu i rannau o'r corff megis y dwylo, y traed a'r wyneb er mwyn diogelu buddiannau oedolion a disgyblion.

- 8.3 Rhaid i unrhyw oedolyn sy'n gwneud tylino disgyblion fod â chymwysterau addas a/neu ddangos lefel briodol o gymhwysedd.
- 8.4 Dylai cynlluniau gofal gynnwys gwybodaeth benodol ar gyfer y rhai sy'n cefnogi plant ag anghenion meddygol pwrpasol.